

Soru: Aralarında süt akrabalığı şüphesi bulunan iki kişinin evlenmesi caiz midir?

Fetva

Bir çocuğu cumhurun görüşüne göre doğumundan itibaren iki sene içerisinde emziren kadınla çocuk arasında süt akrabalığı oluşur.¹ Emziren kadın mahremiyet noktasında bu çocuğun hakiki annesi, kadının akrabaları da hakiki akrabaları gibi kabul edilir. Çocuk nesep cihetiyle evlenemediği akrabalarıyla süt cihetiyle de evlenemez. Bu sebeple çocuğun süt annesi ve süt babası, süt kardeşleri, süt hala ve amcası, süt teyze ve dayısı, süt yeğenleriyle evlenmesi caiz değildir.²

Hanefî mezhebine göre aralarında süt bağı olup olmadığı bilinmeyen iki kişinin süt akrabalığı ancak iki erkek şahit ya da bir erkek ve iki kadın şahit ile sabit olur.³ Mahkeme esnasında evli olan iki kişi hakkında böyle bir şahitlik sabit olursa kadı tarafından bu kişiler ayrılır.⁴ Mahkeme olmadan iki adil kişi evlenmek isteyen ya da evli olan iki kişi arasında süt bağı olduğunu haber verirse bu eşlerin evlenmemişse evlenmemeleri, evli iseler derhal ayrılmaları gerekir. Zira aynı şahitler mahkeme huzurunda çiftlerle alakalı bu haberi verselerdi araları ayrılacaktı.⁵ Ancak iki değil, sadece bir adil kişi eşler arasında süt bağı olduğunu haber verirse sabit olan bir mülkiyetin(nikah bağı) ortadan kalkması için bir kişinin haberi yeterli olmadığından⁶ haber bir hüküm ifade etmez. Bu durumda eşlerin evli kalmaya devam etmesi caiz olsa da en ihtiyatlı olanı ayrılımlarıdır.⁷ Allah Rasûlü ﷺ, bir kadının evli olduğu hanımla kendisini emzirdiğini iddia etmesi sebebiyle kendisine danışmaya gelen adamdan yüz çevirmiş, adamın ısrarı üzerine “O kadın sizi emzirdiğini iddia etmişken nasıl evli kalabilirsiniz?” buyurmuş ve o sahabiye eşinden ayrılmayı emretmiştir.⁸ Hanefî mezhebi bu ifadeden kastın kesin bir yasaklama olmayıp Allah Rasûlü’nün ﷺ ihtiyaten bunu emrettiğini söylemektedir. Zira bu kesin bir yasak olsaydı Allah Rasûlü ﷺ en başta yüzünü çevirmez, hemen ayrılmasını söylerdi.⁹

Erkek ve kadın evlenmeden önce adil bir kişinin aralarında süt bağı olduğunu haber vermesi durumunda ise evlenmelerinin caiz olup olmayacağı noktasında Hanefî

¹ Kollektif, *el-Mevsûatü'l-Fıkhiyye* (Kuveyt: Vezâratü'l-Evkâf ve's-Şûni'l-İslâmiyye, 2010), “rda”, 22/245-46.

² Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Karaçi: el-Büşra, 2021), 2/73.

³ Heyet, *el-Fetâva'l-Hindiyye* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2014), 1/413.

⁴ Alâüddîn Muhammed b. Alî b. Muhammed el-Haskefî, *ed-Dürrü'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2002), 204.

⁵ Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürrü'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2015), 4/410.

⁶ el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî*, 2/77.

⁷ Ebü'l-Mehâsin Fahrüddîn Hasen b. Mansûr b. Mahmûd el-Özkendî el-Fergânî Kâdîhan, *Fetâvâ Kâdîhân* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2010), 1/252.

⁸ Ebü Abdillâh Muhammed b. İsmail el-Buhârî, *el-Câmi'u's-şâhih* (Beyrut: er-Risâletü'l-Âlemiyye, 1432), “Nikah”, 23.

⁹ Zafer Ahmed et-Tehânevî, *I'la'ü's-sünen* (Karaçi: İdaretü'l-Kur'an ve'l-ulumi'l-İslamiyye, 1401), 11/136.

mezhebinde iki görüş vardır.¹⁰ Bir görüşe göre güvenilir bir kişi evlenecek erkek ve kadın arasında süt akrabalığı bulunduğunu söylerse bu evlilik caiz değildir.¹¹ Ancak Hanefî mezhebi içinde metin sahiplerinin ifadelerinden ve Zahiru'r-rivaye eserlerini toplayan el-Kafi adlı eserden anlaşıldığına göre tek kişinin haberiyle bu konuda amel edilemez.¹² Bu görüşe göre kişi güvendiği birisinden evlenmeyi düşündüğü kişiye arasında süt akrabalığı bulunduğuna dair haber alırsa ihtiyatlı olan onunla evlenmemesidir. Ancak bu haberi kabul etmesi vacip değildir.¹³ Dolayısıyla bu şekilde evlenmesi haramdır denilemez. Mezhepte itimat edilen görüş de budur.¹⁴

Zikredilenlere göre Hanefî mezhebinde tercih edilen görüş bir kişinin süt akrabalığı konusundaki haberinin evliliğe mani olmaması olsa da ihtiyata en uygun olan bu evliliğin yapılmamasıdır. Zira kişinin kendisine helal olan biriyle evlenmemesi haram olan biriyle evlenmesinden daha evladır.¹⁵ Buna göre güvenilir bir kişinin aralarında süt bağı olduğunu haber verdiği iki kişinin evlenmesi doğru değildir.

¹⁰ Zeynüddîn b. İbrâhîm b. Muhammed el-Mısrî İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dekâik* (Dâru'l-Kitabi'l-İslami, ts.), 3/249.

¹¹ Kâdîhan, *Fetâvâ Kâdîhân*, 1/224.

¹² İbn Âbidîn, *Reddû'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr*, 4/409.

¹³ Heyet, *el-Fetâva'l-Hindiyye*, 1/413.

¹⁴ İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dekâik*, 3/250.

¹⁵ İbn Âbidîn, Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî, *Minhatü'l-hâlik 'ale'l-Bahri'r-râ'ik* (Beyrut: Dâru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1997), 3/405.